

Quaranta anys del català a Hongria. — L'ensenyament del català va començar a la Universitat Eötvös Loránd de Budapest (ELTE) a la tardor del 1971, en forma d'un curs pràctic de llengua catalana per a principiants. Des d'aleshores, el català s'hi imparteix ininterrompudament, com s'imparteix també, a partir de la tardor de 1996, en una altra universitat hongaresa, la de la ciutat de Szeged. El quarantè aniversari de la presència del català a Hongria fou recordat al curs 2011/2012 amb dos esdeveniments: una jornada universitària celebrada el 16 de novembre de 2011 i un simposi internacional de catalanística que tingué lloc els dies 24-26 d'abril de 2012.

L'acte central de la jornada universitària, inaugurada per Andreu Bosch, director de l'àrea de llengua i universitats de l'Institut Ramon Llull i per autoritats locals, fou una conferència en català sobre la poesia d'Ausiàs March dictada per Marie-Claire Zimmermann, catedràtica emèrita de la Sorbona. Ella mateixa va oferir també una lliçó en francès i una altra en castellà: la primera sobre el motiu de la mort en la poesia de Paul Valéry i de Salvador Espriu, la segona, sobre Pere Gimferrer. Completaren el programa Kálmán Faluba (Budapest) i Tibor Berta (Szeged) que repassaren la història de la catalanística local. Anna Sawicka (Cracòvia) va parlar en català sobre llengua i literatura catalanes a Polònia. L'ambaixador András Gulyás va recordar els anys que havia passat a Barcelona com a cònsol general d'Hongria. Després d'una taula rodona en què estudiants hongareses comentaren les seves experiències recollides en cursos d'estiu de Catalunya, Balázs Déri, catedràtic de l'ELTE, va presentar el vuitè volum de la col·lecció *Katalán Könyvtár (Biblioteca Catalana)*, que amb el títol de *Mentafagyalt (Gelat de menta)* recull vint-i-quatre contes d'autors contemporanis, des de Joaquim Carbó, el de més edat, fins Borja Bagunyà, el més jove. La jornada es va tancar amb un sopar català molt concorregut, a càrrec de Jordi Gimeno, lector de català a Szeged i cuiner professional.

El simposi dels dies 24-26 d'abril va tenir un caire més científic i un caràcter més marcadament internacional: hi intervingueren activament vint-i-cinc ponents i comunicants procedents, a més del domini lingüístic català, de Croàcia, Hongria, Itàlia, Polònia, Romania i Rússia. Els temes tractats foren força variats. Lídia Carol, Katalin Kulin, Barbara Łuczak, Krisztina Nemes i Pau Sanchis van parlar de literatura contemporània, i Alfons Gregori, de literatura medieval. Van examinar temes de traducció i de recepció Dóra Bakucz, Carles Bartual, Balázs Déri, Dóra Faix, Joan Llinàs, Patrizio Rigobon, Anna Urzhumtseva i Francesc Vallverdú. Els ponents de lingüística van ser Tibor Berta, Andreu Bosch, José Enrique Gargallo, Károly Morvay, Kata Pálvölgyi Baditz, Ildikó Szijj i Nikola Vuletić. Tocaren qüestions de folklore Adriána Lantos i Bernadett Smid, i l'historiador János Kalmár tractà els principis de govern de l'arxiduc Carles d'Àustria. Fora del marc del simposi pròpiament dit, Patrizio Rigobon i José Enrique Gargallo van oferir lliçons als estudiants d'italià: el tema de la primera fou Maquiavel a Espanya i a Catalunya, i el de la segona, els refranys meteorològics a la Romània contínua. Una tercera lliçó impartida en una altra llengua que el català fou la de Patrizio Rigobon, qui va parlar en castellà de les idees sobre la Renaixença catalana de F. M. Tubino, federalista i iberista andalús del segle XIX.

Com a clausura del simposi, Kálmán Faluba va analitzar el procés històric de la catalanística hongaresa. Després d'alludir a uns antecedents pràcticament oblidats, del primer terç del segle XX, va parlar d'una etapa inicial, d'uns vint anys (1971-1990), en què a la Universitat ELTE els cursos de llengua s'anaven completant amb assignatures de lingüística i de literatura, sense formar encara una estructura preestablerta. A la segona etapa, l'inici de la qual correspon a la creació del lectorat de català a Budapest el 1990, s'enriqueix l'oferta de llengua, i s'introdueixen els exàmens internacionals de català, gestionats inicialment per la Direcció General de Política Lingüística i actualment per l'Institut Ramon Llull. El 1995 es crea l'especialització en filologia catalana, amb setze assignatures quadrimestrals repartides en dos anys. La tercera etapa correspon a la reforma de Bolonya, amb la partició de les antigues llicenciatures en dos trams: el grau, de tres anys, i el màster, de dos. En aquest nou sistema el català només està present al primer nivell, en què a Budapest forma part, justament amb el gallec, d'una especialització en Iberoromanística d'un total de 50 crè-

dits. El gran repte de la catalanística hongaresa actual és doncs trobar el seu lloc entre els títols de postgrau, si més no en una de les dues universitats hongareses en què s'imparteix.

En la seva ponència de clausura K. Faluba es va referir també a la literatura catalana traduïda a l'hongarès, subratllant que a partir dels anys 70 comencen a aparèixer traduccions directes, el nombre de les quals ha sigut considerablement alt al primer decenni del segle XXI. (Com a il·lustració del tema, a la sala on se celebrava el simposi hi havia una petita mostra de literatura catalana en hongarès). Pel que fa a les traduccions de l'hongarès al català, a causa del desconeixement gairebé generalitzat del magiar entre el catalanoparlants, sovintegen les traduccions fetes «a quatre mans», o sigui, en col·laboració entre un hongarès i un parlant natiu del català. Els traductors disposen de diccionaris d'ambdues direccions, editats per Enciclopèdia Catalana: el català-hongarès veié la llum el 1990, l'hongarès-català el 1996.

Els actes commemoratius dels quaranta anys del català a Hongria comptaren amb la generosa col·laboració del ministeri dels recursos humans del país i de l'Institut Ramon Llull.

Carles BARTUAL
Kálmán FALUBA
Ildikó SZIJJ

50 números de *Caplletra* (13 d'abril de 2011). — En el marc de la 42a Fira del llibre de València, el dia 13 d'abril de 2011 es va celebrar l'acte de presentació del número 50 de *Caplletra*. *Revista Internacional de Filologia*, és a dir, els 25 anys de la revista, ja que és bianual.

Hi van intervenir: Antoni Ferrando, director fundador de la revista, Vicent Simbor, primer director de la segona etapa, que inclou el número 50, Maria Josep Cuenca, directora actual, Josep Massot i Muntaner, director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, i Josep Miquel Manzanaro, editor de la revista a la Universitat d'Alacant. Ferrando va parlar dels inicis de la revista; Simbor va exposar l'etapa de consolidació i adaptació a les noves exigències quant a criteris de qualitat dins de l'àmbit de l'avaluació investigadora; Cuenca va parlar dels reptes a què s'enfronta en el moment actual i en el futur més immediat; Massot va referir-se a la col·laboració de la PAM en la publicació i la distribució de la revista, i Manzanaro va parlar d'aspectes tècnics que tenen a veure amb la maquetació de cada volum.

En conjunt, l'acte va aconseguir de donar una visió global del passat, el present i el futur d'una de les revistes més destacades dins de l'àmbit de la Filologia Catalana, com intentarem resumir a continuació a partir de les informacions que es van donar en l'acte.

Què és Caplletra. *Caplletra* és una revista de Filologia, amb vocació internacional, dedicada a difondre els resultats de les darreres investigacions en aspectes filològics, lingüístics i literaris de tota mena (gramàtica històrica, literatura medieval, fonètica, literatura contemporània, fraseologia, anàlisi del discurs, sociolingüística i educació, etc). Es publica dues vegades l'any (a la primavera i a la tardor).

Els inicis. La revista *Caplletra* va nàixer l'any 1986 al si de l'Institut de Filologia Valenciana (IFV) de la Universitat de València amb la intenció de ser una plataforma científica de difusió de la recerca filològica, en especial, però no exclusivament, la feta des del País Valencià, i servir com a motor de l'Institut, fundat el 1978 per Manuel Sanchis Guarner. Aquest objectiu inicial aviat va prendre volada i va fer-se més ampli en incorporar temes i persones que depassen l'àmbit del català al País Valencià.

L'any 1996, en transformar-se l'IFV en Interuniversitari, amb la incorporació de la Universitat d'Alacant i la Universitat Jaume I de Castelló, la revista es vincula a les tres esmentades universitats valencianes, que són ara com ara les úniques del País Valencià amb estudis filològics curri-